

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Rudolfa Čirča, v právnej veci navrhovateľky **Mgr. M. L.**, bývajúcej vo V., zastúpenej P. a P. advokátska kancelária spol. s r.o., so sídlom P., proti odporcovi **Ing. Š. L.**, bývajúcemu vo V. o **návruhu na obnovenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 7 C 132/2007, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. januára 2009 sp.zn. 10 Co 65/2008 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie navrhovateľky **z a m i e t a**.

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 29. mája 2008 č.k. 7 C 132/07-92 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľka domáhala obnovenia bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len BSM). Účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal. Takto rozhodol poukazujúc na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorého vyvodil skutkové zistenia, že rozsudkom Okresného súdu Prešov z 9. decembra 2000 sp.zn. 14 C 125/2000 bolo zrušené bezpodielové spoluvlastníctvo manželov podľa § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka z dôvodu vykonávania podnikateľskej činnosti odporcom. Odporca naďalej podniká, nedošlo k zmene pomerov od rozhodnutia súdu o zrušení BSM. Ďalším dôvodom nevyhovenia návrhu

bola skutočnosť, že manželia spolu nežijú od roku 2001, nehospodária spolu a nepodieľajú sa spoločne na vytváraní spoločného majetku.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Prešove rozsudkom z 21. januára 2009 sp.zn. 10 Co 65/2008 potvrdil prvostupňový rozsudok, účastníkom nepriznal náhradu trov konania a pripustil dovolanie, ktoré vymedzil dovolacou otázkou, či pre obnovenie BSM zrušeného podľa § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka stačí vôľa nepodnikajúceho manžela, alebo či súd môže túto vôľu skúmať aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi podľa § 3 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa stotožnil so zisteným skutkovým stavom prvostupňovým súdom a jeho právnym posúdením. Ďalej ešte uviedol, že obnovenie BSM by bolo v rozpore s dobrými mravmi, pretože manželia spolu nežijú od roku 2001 a je ťažko zrozumiteľné, akým spôsobom chce navrhovateľka naplňať inštitút BSM.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie. Napadnutý rozsudok žiadala zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Namietala, že súd mal skúmať, či došlo k zrušeniu BSM podľa § 148 ods. 2 Občianskeho zákonníka, alebo podľa § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka. V časti týkajúcej sa dobrých mravov považovala rozhodnutie za nezrozumiteľné a nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Odporca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a že je prípustné (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Z ustanovenia § 241 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami konania vymedzenými v § 237 O.s.p. a inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolací súd vady podľa § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. a iné vady, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci nezistil. A iné vady konania ani dovolaním namietané neboli a zo súdneho spisu nevyplývajú.

Dovolací súd preto skúmal správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, a to právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej dovolacej otázke, t.j. či pre obnovenie BSM zrušeného podľa § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka stačí vôľa nepodnikajúceho manžela, alebo či súd môže túto vôľu skúmať aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi podľa § 3 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka súd na návrh zruší bezpodielové spoluvlastníctvo manželov v prípade, že jeden z manželov získal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Návrh môže podať ten z manželov, ktorý nezískal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Pokiaľ toto oprávnenie majú obaja manželia, môže návrh podať ktorýkoľvek z nich.

Podľa § 151 Občianskeho zákonníka ak za trvania manželstva bezpodielové spoluvlastníctvo zaniklo, môže sa obnoviť len rozhodnutím súdu vydaným na návrh jedného z manželov.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Z citovaného ustanovenia § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že so získaním oprávnenia na podnikateľskú činnosť zákon spája vznik oprávnenia na zrušenie BSM súdom. Ide o špeciálnu úpravu (*lex specialis*) v pomere k § 148 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zo závažných dôvodov, najmä ak by trvanie bezpodielového spoluvlastníctva odporovalo dobrým mravom, môže súd na návrh niektorého z manželov toto spoluvlastníctvo zrušiť i za trvania manželstva, pretože v tomto ustanovení (§ 148a ods. 2) je dôvod na jeho zrušenie dané priamo zákonom. Podmienkou je, aby jeden z manželov získal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Aktívnu legitimáciu na podanie návrhu zákon priznáva tomu z manželov, ktorý nie je podnikateľom. V prípade, keď sú podnikateľmi obaja manželia, návrh na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva môže podať ktorýkoľvek z nich.

V prejednávanej veci je nesporné, že na návrh navrhovateľky (bez oprávnenia na podnikateľskú činnosť) Okresný súd Prešov rozsudkom z 9. decembra 2000 č.k. 14 C 125/00-8, vychádzajúc z ustanovenia § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka, zrušil bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov konania.

V prípade, ak bezpodielové spoluvlastníctvo bolo súdom zrušené a manželstvo trvá, k jeho obnoveniu ako to vyplýva z vyššie citovaného ustanovenia § 151 Občianskeho zákonníka, môže dôjsť len rozhodnutím súdu na základe návrhu jedného z manželov. Zákon vylučuje jeho faktické obnovenie ako aj jeho obnovenie na základe dohody manželov. Treba súhlasiť s názorom odvolacieho súdu, že len prejavenu vôľu jedného z manželov obnoviť bezpodielové spoluvlastníctvo neznamena, že bez ďalšieho súd takémuto návrhu vyhovie. Úspešnosť, či neúspešnosť takéhoto návrhu bude závisieť od okolností konkrétneho prípadu najmä, či odpadli dôvody, pre ktoré bolo bezpodielové spoluvlastníctvo zrušené, teda či ten z manželov, ktorý získal oprávnenie k podnikateľskej činnosti toto oprávnenie stratil alebo nie. V danej veci podľa vyjadrenia samotnej navrhovateľky (na rozdiel od tvrdení uvedených v návrhu) odporca úspešne podniká, a vzhľadom na postoj odporcu k návrhu (žiadal návrh zamietnuť) správne odvolací súd mal za to, že vôľu navrhovateľky smerujúcu k obnoveniu zrušeného bezpodielového spoluvlastníctva, ktorej bola v súlade s § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka poskytnutá ochrana ako nepodnikajúcej manželke, treba skúmať, či táto prejavená vôľa nie je v rozpore s dobrými mravmi.

Výkon práva musí byť uplatnený v rámci zákona a zároveň byť primeraný s ohľadom na cieľ, ktorého sa má dosiahnuť. Nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi (contra bonos mores). Dobré mravy sú súhrnom etických, všeobecne uznávaných a zachovávaných zásad, ktorých dodržiavanie je veľakrát zaistované aj právnymi normami tak, aby každé správanie bolo v súlade so všeobecnými zásadami demokratickej spoločnosti. V praxi rozpor s dobrými mravmi znamená, že ide o prípady, kedy výkon práva v konkrétnom prípade nie je v rozpore so zákonom, ocitá sa však v rozpore s dobrými mravmi. Ak sa výkon práva ocitne v rozpore s dobrými mravmi, súd takémuto právu s poukazom na § 3 Občianskeho zákonníka odoprie právnu ochranu, bez toho, aby sa niečo menilo na samotnej existencii práva.

Oba nižšie súdy okrem základného kritéria pre obnovenie BSM správne skúmali, či vôľa navrhovateľky smerujúca k obnoveniu BSM nie je v rozpore s dobrými mravmi. Z dokazovania vyplýva, že účastníci konania nežijú spolu od roku 2001. Manželstvo neplní

svoje spoločenské funkcie, je formálnym zväzkom. Nie je predpoklad obnovenia spolužitia, keď žalovaný podal návrh na rozvod manželstva (konanie je vedené na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 20 C 263/2008). Preto tvrdenia navrhovateľky, že má záujem na obnovení BSM, aby fungovali ako normálna rodina nekorešponduje ich súčasným vzájomným vzťahom.

Vzhľadom na vyššie uvedené potom odvolací súd správne nastolenú dovoláciu otázku právne riešil a tak rozsudok odvolacieho súdu nespočíva na nesprávnom právnom posúdení. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky podľa § 243b ods. 1 O.s.p. ako nedôvodné zamietol.

Úspešnému odporcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože si takýto nárok neuplatnil a v dovolacom konaní mu žiadne trovy konania nevznikli (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. mája 2009

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová